

מדינת ישראל

משרד החינוך

המנהל הפדגוגי – אגף א חינוך מיוחד

קריאה דיאלוגית ותהליכי קריאה גבוהים

עקרונות דידקטיים ופסיכו-פדגוגיים להוראת תלמידים
עם מוגבלות בשכיחות גבוהה

ד"ר לימור קולן

מפמ"ר עברית

הפיקוח על הוראת השפה העברית בקדם-יסודי וביסודי, המזכירות הפדגוגית – אגף שפות

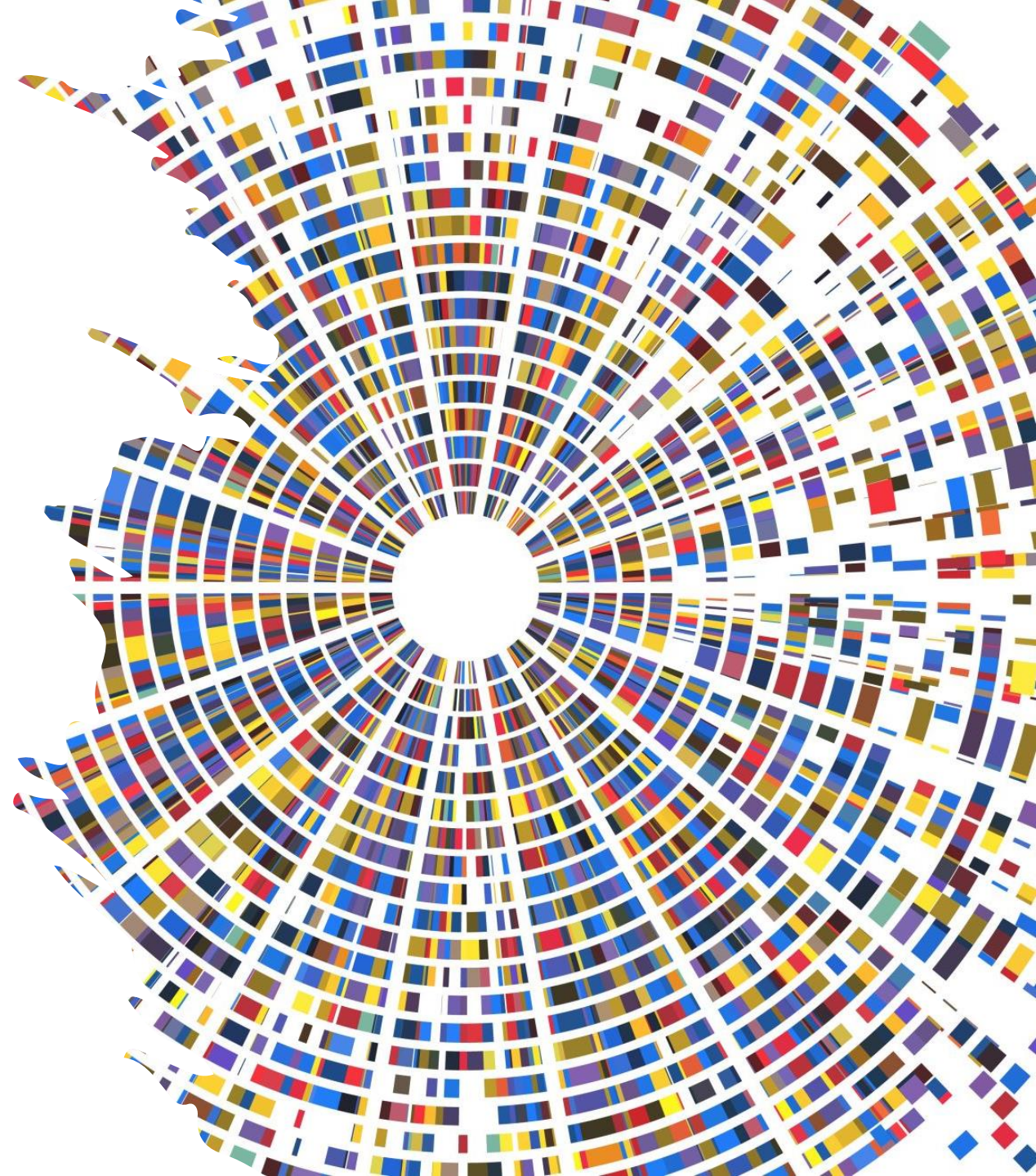
במפגש היום

הדהוד למפגש הקודם

קריאה דיאלוגית כמצע לקידום
תהליכי קריאה גבוהים

עקרונות דידקטיים ופסיכו-
פדגוגיים להתערבות

מהקראה לקריאה אוטונומית

תלמידים אשר על רקעים שונים מתקשים
לרכוש תשתיות שפתיות ואורייניות –

*חולשה משמעותית בשליטה בשפה –
הבנה והפקה

*חולשה משמעותית במיומנויות הקריאה
קושי להשתלב בלמידה האקדמית בבית
הספר

*נתיבי הלמידה בבית הספר ובבית
חסומים להם, מתסכלים, לא נגישים –
היעדר חוסן אורייני

*תהליכי ההתערבות בכיתה אינם
מספקים עבורם, התערבות לא יעילה

חולשה
שפתית
ואוריינית

חולשה בתהליכי הקריאה הבסיסיים

- ✓ קושי ברכישת הקריאה ושטף קריאה
- ✓ כישורי שפה טובים

תלמידים אלה יבלטו בכך שהם יצליחו להפגין הבנה טובה אם יקריאו להם את הטקסט ישתתפו בשיח האורייני

תלמידים אלה יזדקק לתוכנית התערבות העוסקת בקידום שטף הקריאה.

חולשה שפתית לצד חולשה בתהליכי הקריאה הבסיסיים

- ✓ קושי ברכישת הקריאה ושטף קריאה
- ✓ קושי בהבנה והבעה מילולית

תלמידים אלו יזדקקו לתוכנית התערבות אינטנסיבית העוסקת בקידום שטף הקריאה וגם בפיתוח שפה וידע לשוני.

תשתיות שפתיות

good

poor

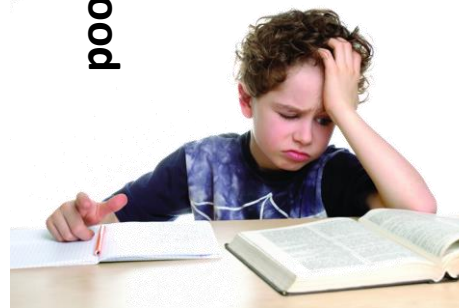
תשתיות הקריאה
הבסיסיות

good

חולשה שפתית

- ✓ מיומנויות קריאה בסיסיות טובות
- ✓ קושי בהבנה והבעה מילולית

תלמידים אלו יזדקקו לתוכנית התערבות העוסקת בפיתוח שפה וידע לשוני, הרחבת אוצר מילים וידע עולם.

תלמידים שמחזיקים
בחולשה שפתית
וקשיים ברכישת מיומנויות
הקריאה

חווים את הקריאה כלא
מהנה, קוראים פחות ולא
מתרגלים מספיק קריאה

יכולות
הקריאה
הנמוכות
פוגמות
בהבנה,
ביכולת
הלמידה
ובהתפתחות
האוריינית

לא אוהבים לקרוא!
מתעצבת תפיסה שלילית כלפי
קריאה וכלפי העצמי כקורא

צוברים פערים
בלמידה האקדמית, ברכישת ידע
תוכן, אוצר מילים, הון לשוני ואורייני

תלמידים שמחזיקים
בחולשה שפתית

וקשיים ברכישת מיומנויות
הקריאה

חווים את הקריאה
מהנה, קוראים פחות
מתרגלים מספיק קו

הלמידה
ובהתפתחות
האוריינית

צבירת פערים
בהון הלשוני
ובהון האורייני
איבוד החוסן
הרגשי!

לא אוהבים לקרוא!

מתעצבת תפיסה שלילית כלפי
הקריאה וכלפי העצמי כקורא

צוברים פערים

ההאקדמית, ברכישת ידע
אוצר מילים, הון לשוני ואורייני

לא אוהבים לקרוא!

עירור חוויה רגשית

**הרחבת התשומות
השפתיות**

צוברים פערים

בלמידה האקדמית, ברכישת ידע
תוכן, אוצר מילים, הון לשוני ואורייני

יכולות
הקריאה
הנמוכות
פוגמות
בהבנה,
ביכולת
הלמידה
ובהתפתחות
האוריינית

תלמידים שמחזיקים
בחולשה שפתית
וקשיים ברכישת מיומנויות
הקריאה

חווים את הקריאה כלא
מהנה, קוראים פחות ולא
מתרגלים מספיק קריאה

**קידום תשתיות
הקריאה הבסיסיות**

Top-down & Bottom-up

הקראה של טקסטים
אותנטיים, איכותיים,
מעניינים

1. Read-aloud
2. קריאה דיאלוגית
3. שיח אורייני מורחב

Top-down

✓ עירור חוויה רגשית

✓ פיתוח כישורי הבנה של טקסט
מוקרא והבעה בע"פ (שיח
אורייני מורחב)

✓ סלילת נתיבים לעולמות של ידע

ידע
חברתי
תרבותי

ידע עולם
אוצר
מילים

ידע לשוני

פיתוח
כישורי
חשיבה

ידע
אורייני

הטקסט כמצע לקידום שפה ואוריינות

כיצד נוצרים המשקעים?

לגשם, שלג וברד קוראים בשם הכולל **משקעים**, משום שהם שוקעים מהענן לקרקע.

כיצד נוצר גשם?

כאשר מחזיקים מים בכלי פתוח, הם מתאדים והופכים לאדי מים באוויר. דבר דומה קורה מעל האוקיינוסים, הימים והאגמים:

השמש מחממת את המים. הם מתאדים והופכים לאדי מים המגיעים לאוויר.

גם מעל היבשה מתאדים מים: מצמחים, מהקרקע, מנהרות ומנחלים.

אדי המים עולים באוויר ומגיעים לשכבות הקרות באטמוספירה שהטמפרטורה בהן נמוכה מאוד. האדים מתקררים והופכים לטיפות מים זעירות.

כך נוצרים **עננים**. כאשר כמה טיפות מים זעירות

מתלכדות (מתחברות), הן יוצרות טיפות גדולות יותר. רק כאשר נוצרות בעננים טיפות מים שהן די גדולות (בגודל של מילימטר אחד), הן נפלות מהענן ויורדות לקרקע בצורת גשם.

כיצד נוצר שלג?

לפעמים טיפות המים הזעירות שבעננים קופאות והופכות לחלקיקי קרח זעירים. גם אדי מים יכולים לקפוא ולהפוך לקרח.

ממש כמו טיפות המים בעננים, גם חלקיקי הקרח הזעירים מתלכדים (מתחברים) זה עם זה כשהם נופלים למטה, עד שנוצרים חלקיקים גדולים יותר. הם עוזבים את הענן ויורדים לקרקע בצורת **שלג**. פתיתי השלג הם קטנים ורכים, ויש בהם אוויר רב. לפתיתי השלג הקטנים יש צורות יפות ומגוונות. בכדי לראותן נעזרים במיקרוסקופ.

עקרונות דידקטיים ופסיכו-פדגוגיים

- המפגש הראשון עם הטקסט ייעשה קודם בהקראה המלווה בשיח אורייני מורחב
 - ✓ מעבר מהקראה לקריאה עצמית
 - ✓ מהשיח האורייני הדבור לשיח האורייני הכתוב
- כניסה חוזרת אל הטקסט לקידום תהליכי קריאה בסיסיים
- כניסה חוזרת אל הטקסט לקידום תהליכי קריאה גבוהים – מיומנויות הבנת הנקרא ואסטרטגיות קריאה

עקרונות דידקטיים

- בחירה מושכלת של טקסטים שיהוו מצע להתערבות
- המפגש הראשון עם הטקסט ייעשה בהקראה המלווה בשיח אורייני מורחב
- כניסה חוזרת אל הטקסט לצורך קידום תהליכי קריאה בסיסיים
- כניסה חוזרת אל הטקסט לצורך קידום תהליכי קריאה גבוהים – מיומנויות הבנת הנקרא ואסטרטגיות קריאה
- מעבר הדרגתי מהקראה לקריאה עצמית
- מעבר הדרגתי מהשיח האורייני הדבור לשיח האורייני הכתוב

שיקולי דעת פסיכו-פדגוגיים

- ★ תמיכה רב ממדית בתהליכי הקריאה
- ★ הקראה מאפשרת גישה לתוכן ומפחיתה עומס קוגניטיבי ורגשי
- ★ מהלכים דידקטיים הדוקים המכוונים לעורר חוויה של הנאה, עניין, סקרנות מקריאה
- ★ התנסויות בקריאה על בסיס טקסט מוכר – בטחון ותחושת מסוגלות

קריאה דיאלוגית

לקידום תהליכי קריאה גבוהים

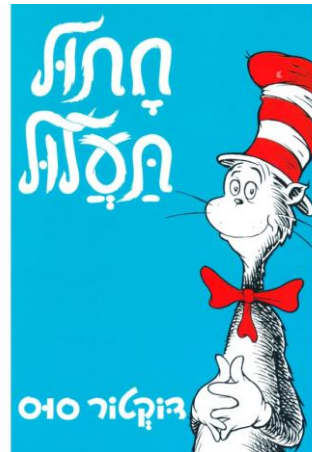
קולן, 2022

קריאה דיאלוגית של ספר

Dialogic Book Reading Program

Kolan, 2022

קריאה דיאלוגית

הקראה בקול

Read-aloud

שיח אורייני מורחב

דעיכה

בחיתה

Fading

קריאת שיתופית
קריאה אוטונומית

Landing
קורפוס מילים
חקירת מילים

חקירת מילה

סמנטית

אורתוגרפית

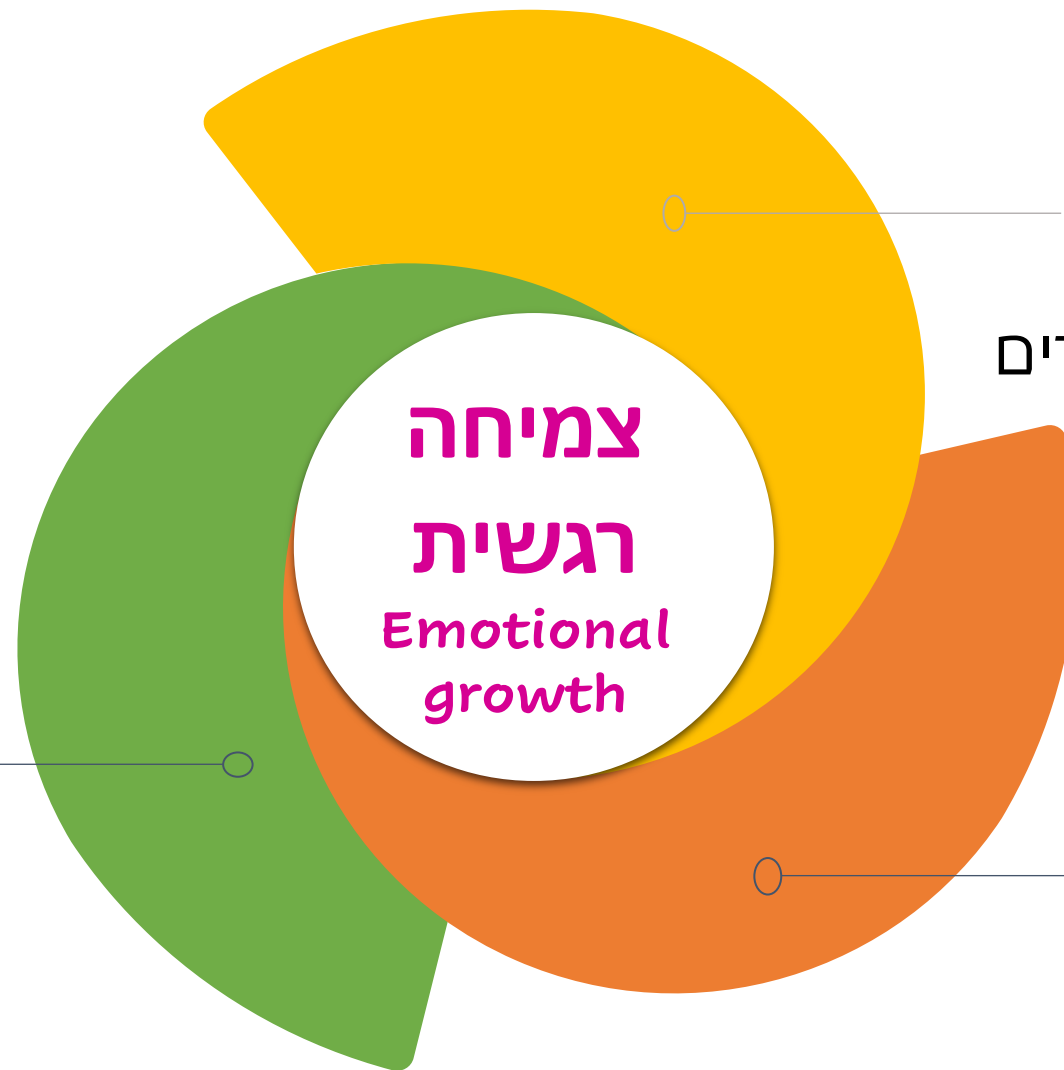
פונולוגית

מורפולוגית

קריאה דיאלוגית

מטרות מרכזיות

1. פיתוח כישורי הבנה גבוהים
2. פיתוח כישורי הבעה ושיח אורייני מורחב
3. הרחבת התשתיות הלשוניות של הקריאה
4. פיתוח התשתיות הקוגניטיביות והניהוליות של הקריאה
5. הרחבת ידע עולם
6. למידה רגשית חברתית (SEL)
7. צמיחה רגשית Emotional Growth

ממדי רגשי

מנעד הרגשות
שחווים התלמידים
סביב התנסויות
בקריאה

ממדי קוגניטיבי

עמדות ותפיסות
של התלמידים
כלפי קריאה וכלפי
עצמם כקוראים

ממדי התנהגותי

רפרטואר ההתנהגויות
האורייניות שמפגינים
התלמידים (דפוסי
הקריאה של התלמידים:
תדירות ומשך הזמן שהם
משקיעים בקריאה)

מהי קריאה דיאלוגית?

בנייה משותפת של משמעות הטקסט
המבוססת על דיאלוג עם הטקסט ובין
המשתתפים.

מורכבת משתי פרקטיקות מרכזיות:

1. הקראה בקול – Read aloud

2. שיח אורייני מורחב

Read-aloud

ההקראה בקול משחררת את התלמידים מהשקעת מאמץ במלאכת הקריאה ובכך יכולה לתרום למעורבות מוגברת של התלמידים, להבנה ולהנאה.

מורים המקריאים לתלמידים יכולים לתמוך ביכולת של התלמידים להגיב לטקסט ולהביא להבנה גבוהה יותר ולהבעה טובה יותר. כאשר מורים מקריאים לתלמידים הם משפרים את ההבנה של התלמידים ואת הנטייה שלהם לקרוא באופן עצמאי. תלמידים שמקריאים להם גם קוראים יותר.

שיח אורייני מורחב בגישה דיאלוגית

מטרת השיח הדיאלוגי בכיתה הוא לערב את כל המשתתפים, להגביר את ההבנה שלהם באמצעות הבנייה משותפת של הידע.

השיח הדיאלוגי תופס את התלמידים כשותפים להבניית הידע הנלמד.

לפי גישה זו בניית הידע בשיעור היא משימה שיתופית. התלמידים צריכים לקחת חלק פעיל בשיח הן כדוברים והן כמאזינים.

תפקידו של המורה בשיח הדיאלוגי שונה מהתפקיד שהוא ממלא בשיח הכיתה המסורתי.

שיח אורייני מורחב

בניה משותפת של
משמעות הטקסט ושל
הידע הנלמד

designed by freepik

אתגרים

התמודדות עם שונות

*לומדים שממעטים להשתתף בשיח
*לומדים הנוטים להשתלט על השיח – "כרישי
תורות" במונחיו של אריקסון (Erickson, 1996).

התמודדות עם חולשה בכשירויות השפתיות,

התקשורתיות והקוגניטיביות

הבנה נמוכה, כישורי הבעה נמוכים, טווח קשב קצר,
קשיים בזכירה, קושי להשתתף בשיח דבור

שיח אורייני מורחב

בניה משותפת של
משמעות הטקסט ושל
הידע הנלמד

אתגרים נוספים

- איך מביאים את כלל התלמידים להשתתף בשיח האורייני?
- איך ממשבים תלמידים?
- איך מצמיחים תשתיות שפתיות בשיח המורחב?
- איך מפתחים הבנה?
- איך מעוררים את התלמידים להגיב לטקסט?

קריאה דיאלוגית

עקרונות דידקטיים ופסיכו-פדגוגיים

1. ניהול הקריאה הדיאלוגית ייעשה בקבוצה קטנה
2. הקריאה בקול תלווה בעצירות מתודיות – קריאה מנוטרת הבנה והזמנה לתגובה
3. תמיכה במסוגלות התלמידים להשתתף בשיח האורייני – פרקטיקות הוראה

"אינטראקציות חברתיות מגוונות
המאפשרות ניהול דיאלוג עם אחרים
הן המסגרת הטובה ביותר לתמוך
בבניית עולם הטקסט של הקורא".

ויגוצקי, 1978

קריאה דיאלוגית

הקבוצה הקטנה

מרחב פסיכו-פדגוגי להוראה וללמידה

קבוצה קבועה

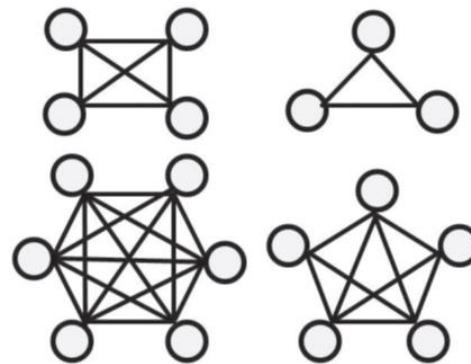
הרכב הלומדים – הטרופי / הומוגני

גודל הקבוצה – 3-5

תלוי ביכולות התפתחותיות של התלמידים

להחזיק שיח

קווי תקשורת, קשב

עקרונות דידקטיים

קריאה ראשונה

הקראה מלווה בעצירות מתודיות
קלות

קריאה שנייה

קריאה מעמיקה – Deep Reading

הכנות דידקטיות

- ✓ קריאה מוקדמת של הטקסט
- ✓ זיהוי יחידות התוכן
- ✓ יצירת מעצורים בטקסט
- ✓ תכנון מוקפד של העצירות המתודיות
- ✓ תכנון מוקפד של השאלות

שיח אורייני מורחב

הקראה המלווה בעצירות מתודיות קלות

בהתערבות זו המורה מדגימה קריאה שהיא איננה רציפה אלא מלווה בשאלות שמתעוררות בעקבות הקריאה והמעמיקות את הבנת הטקסט.

תמיכה במסוגלותם של התלמידים לקחת חלק פעיל בקריאה הדיאלוגית –
בהאזנה, בהבנה, בתגובה לטקסט

חשוב! חשוב! חשוב! לשמור על מידתיות!

עצירות מתודיות

1. שחזור
2. ניטור הבנה והשלמת פערים
3. ניבוי

הבנת הטקסט יושבת על ציר של רמות הבנה

ישנן שלוש רמות עיבוד שונות בהן מצליח הקורא ליצור ייצוג מנטאלי של הטקסט (Kintsch, 2014):

Mental Situational Model

הבנה גבוהה המבוססת על שילוב של המידע הקיים בטקסט עם ידע קודם רלוונטי לטקסט באמצעות היסקים שאינם מאוזכרים ישירות ומפורשות בטקסט.

נוצר ייצוג קוהרנטי של המשמעות ונבנית מפה מנטאלית של הסיטואציה המתוארת בטקסט.

Text base

הבנה ברמת הבסיס. הבנה ברמה של יחידות תוכן או רעיונות המובעים במפורש בטקסט.

הקורא נדרש ליצור קשרים והיסקים בין הרעיונות או המידע שבטקסט לבין ידע קודם שלו או ידע עולם.

Surface structure

הבנה ברמת השטח. הבנה של המילים, המשפטים והיחסים שבין המשפטים.

תהליכי הבנה אוטומטיים

מבוססים על ידע שיש לקורא, המופעל באופן אוטומטי (ידע שלוקט מתוך הטקסט ומתוך הידע הכללי שלו).

הידע נשלף בצורה אוטומטית, אסוציאטיבית.

המידע שעולה לא בהכרח רלוונטי להבנה של הטקסט.

לעיתים אף מחבל בתהליכי ההבנה. למשל במצב שבו הטקסט מעורר אסוציאציות המסיחות את הקורא או משפיעות על ההבנה שלו.

זהו תהליך שביסודו אינו מפוקח.

Myers & O'Brien, 1998

תהליכי ההבנה האסטרטגיים

מבוססים על תהליך הבנייה מאומץ.

הקורא יוצר את החיבורים בטקסט באופן אסטרטגי, מכוון ומודע.

הקורא משלים מידע התורם להבנה של הטקסט (עונה לעצמו על השאלה "למה?").

התהליכים האסטרטגיים מופעלים כאשר התהליכים האוטומטיים לא מספקים את הסטנדרטים של הקורא.

Greasser, Singer & Trabasso, 1994

השלמת פערים...

בילי נכנס למסעדה והזמין המבורגר.
כעבור כשעה הוא הזמין חשבון ועזב את
המסעדה.

ג'ון הלך לרופא, בזמן שחיכה הוא עיין בעיתונים
שהיו מונחים על השולחן. הרופא נתן לו מרשם
לתרופה והוא חזר לביתו.

Bower, Black & Turner, 1979; Van den Broek, et al., 2005

יצירת מודל מנטלי של הטקסט – מודל הסיטואציה

Kintsch, 2014

- הבנת הרובד הגלוי
- הבנת הרובד המשתמע
- היסק מבוסס ידע עולם
- היסק מבוסס טקסט

הבנת הרובד הפרשני

השלמת פערים

1. למה מתכוון השועל כשהוא אומר...?
2. מדוע החסידה אומרת שהמרק טעים וטוב?
3. מדוע החסידה מזמינה את השועל אליה אחר שהוא התנהג אליה כל כך לא יפה?

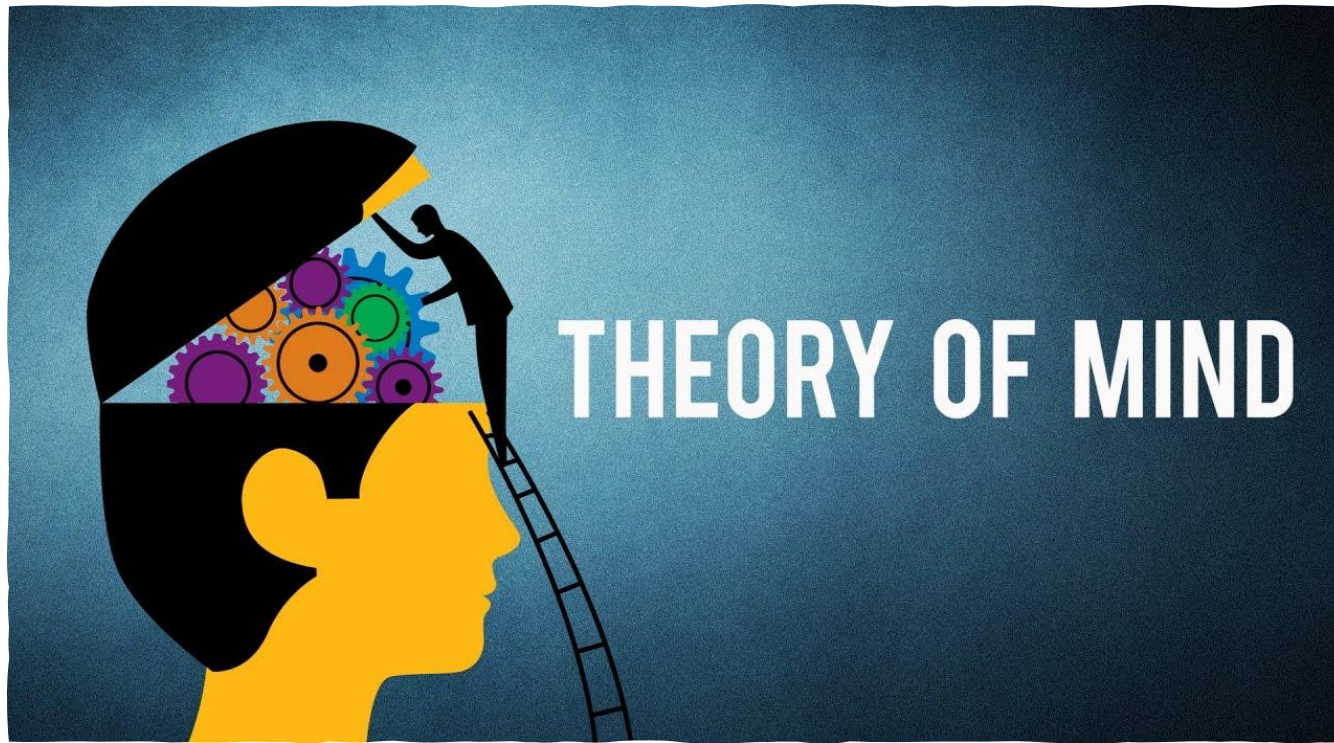
"צַר לִי מְאֹד, כִּי הַמָּרֶק שֶׁלִּי אֵינּוּ לְטַעֲמֹד", אָמַר הַשּׁוּעַל "רוֹאֵה אֲנִי כִּי לֹא לִגְמַת מִמֶּנּוּ, אֲף לֹא מְעֵט".

"הַמָּרֶק הוּא טוֹב וְגַם טָעִים", אָמְרָה הַחֲסִידָה, "אֲךָ אֲנִי אֵינְנִי רָעֵבָה, כִּי אָכַלְתִּי בְּבֵיתִי לִפְנֵי שֶׁבָּאתִי לְכָאן.

וְאוֹלֵי תָבוֹא אִתָּה אֵלַי, יְדִידֵי הַטּוֹב, לְהִתְאַרֵחַ אִצְלִי מִחֵר, לְאַרוּחַת הַצִּהָרִים?"

"בְּשִׁמְחָה רַבָּה, עֲנֵה הַשּׁוּעַל.

השלמת פערים...

מבוססת על –

1. ידע עולם

2. חשיבה היסקית

3. תאוריית המיינד –

Theory of Mind

ייחוס כוונות/מניעים, תפיסת

נקודות מבט שונות

הבנת עולם רגשי

מישור התודעה

הרגשות ומחשבות הם המניעים
המנטאליים, הפסיכולוגיים שאנו מייחסים
לאחר בתוך הקשרים חברתיים שונים.

הילדה עם הלבבות – עוסקת ברגשות
שהיא מזהה בדמויות.

הילדה עם בועות המחשבה – עוסקת
במחשבות של הדמויות ובמניעים של
הדמויות.

זיו, 2020

"צַר לִי מְאֹד, כִּי הַמָּרְקָן שֶׁלִּי אֵינָנו לְטַעֲמֹה", אָמַר
הַשְׁוֹעָל "רוֹאֶה אֲנִי כִּי לֹא לִגְמַת מִמָּנוּ, אַף לֹא מֵעֵט".
"הַמָּרְקָן הוּא טוֹב וְגַם טָעִים", אָמְרָה הַחֲסִידָה, "אֲךָ אֲנִי
אֵינָנִי רְעֵבָה, כִּי אֲכַלְתִּי בְּבֵיתִי לִפְנֵי שְׂפָאתַי לְכָאן.
וְאוֹלִי תָבוֹא אִמָּה אֵלַי,
יְדִידִי הַטּוֹב, לְהַתְאִיר אֶצְלִי
מָחָר, לְאַרוּחַת הַצִּהָרִים?"
"בְּשִׂמְחָה רַבָּה, עֲנֵה הַשְׁוֹעָל."

בניית משמעות הסיפור

מישור התודעה

- שיח אורייני אודות הרגשות, המניעים והסיבות להתנהגויות של הדמויות בסיפור.
- שיחות אלה מעודדות את הילדים להגדיר רגשות, לחשוב על מניעים להתנהגות הדמויות ועל השלכותיה, ולהבין את מערך יחסיהן של הדמויות עם הסובבים אותן עשויות לסייע לילדים להביע רגשות, להבינם ולווסתם (Colwell, 2001).
- שיח אורייני זה מפתח את ההבנה של הקונפליקט התוך אישי והבינאישי. הבנה זו מעמיקה את הבנת משמעות הסיפור.

Theory of Mind

כדי להבין מצבים חברתיים צריך לתפוס נקודות מבט שונות. לא רק איך אתה מבין את הסיטואציה ואיך אתה מרגיש אלא לראות את הסיטואציה מנקודת מבטו של האחר, להבין את המניעים, הרצונות, המטרות שלו ואת עולמו הרגשי.

דרך הסיפורים ניתן לפתח ולאמן את הילדים בתפיסת נקודות מבט שונות ובהבנת המניעים הפסיכולוגיים של הדמויות ועולמם הרגשי.

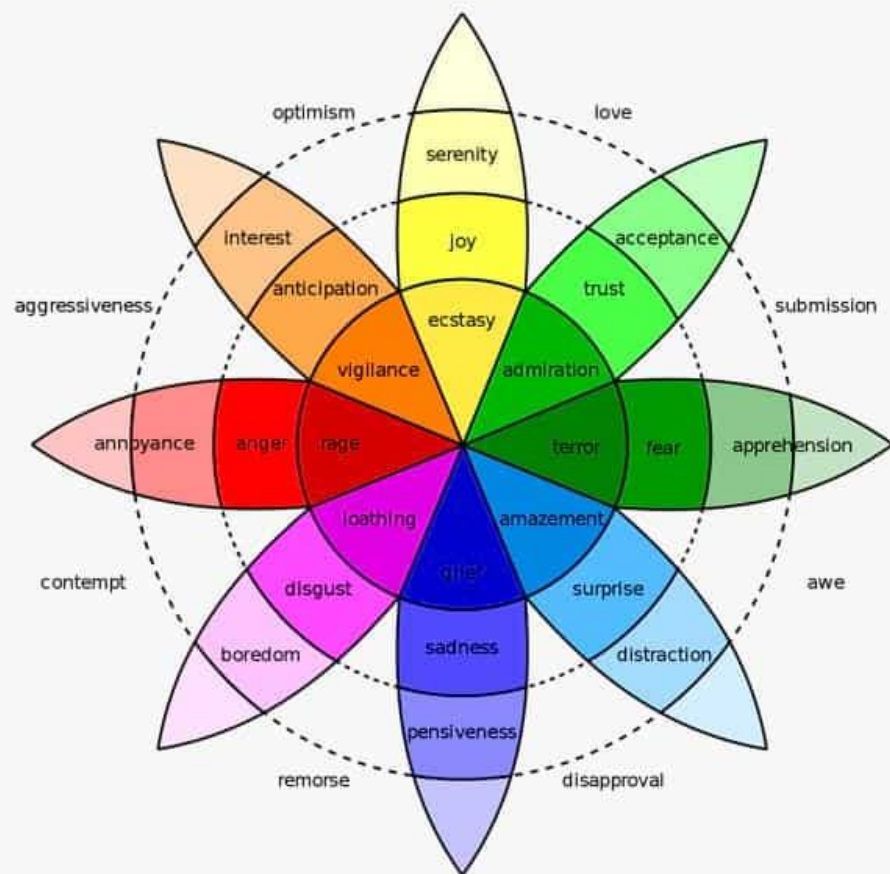
קריאה מעמיקה – Deep Reading דרך מילות הרגש

שמחת הקריאה

כניסה אל עולם התודעה של הדמות, ויציאה
אל העולם הרגשי של התלמיד, דרך הרחבת
אוצר המילים הרגשי.

בנייה משותפת של מניפת הרגשות.

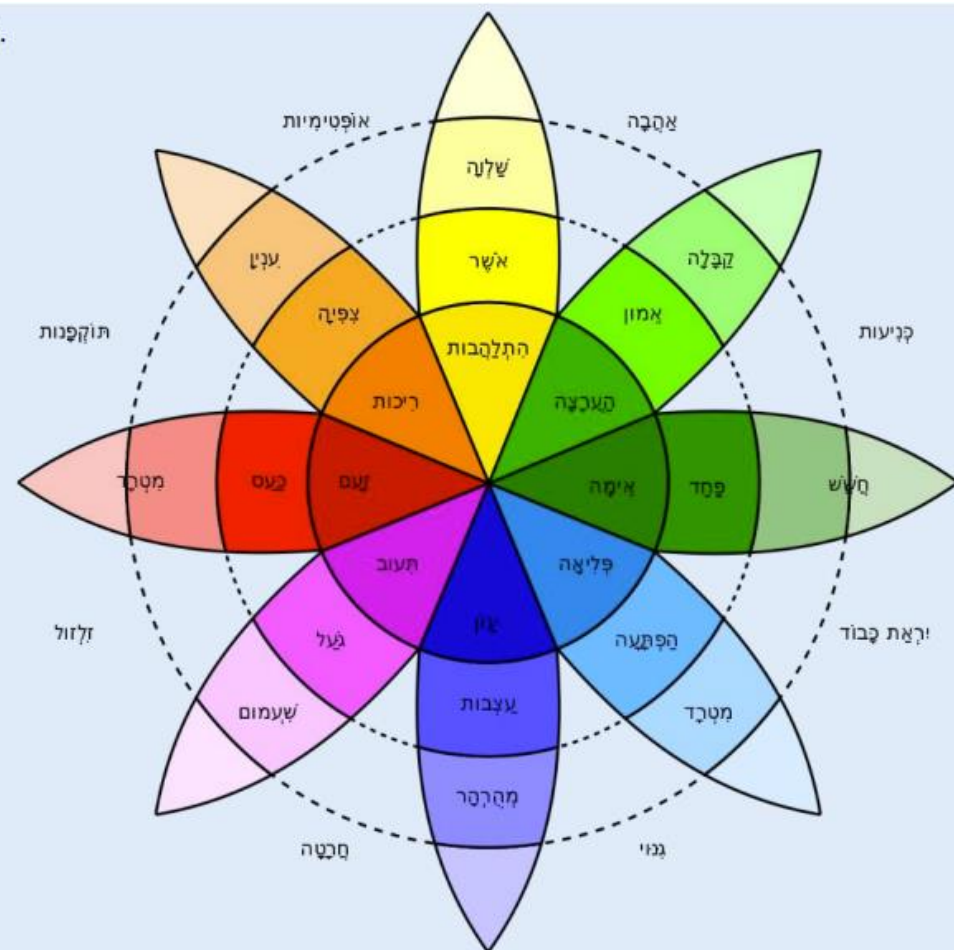
פלטת הרגשות 2001 Plutchik,

www.toolshero.com

Plutchik, 2001

150.

שמחת הקריאה, ד"ר יעל שגב, ללי מור
הפיקוח על הוראת העברית בקדם יסודי וביסודי

ניהול השיח האורייני

- תכננו את השיח האורייני ואת העצירות המתודיות
- הזמינו לתגובה
- גלו הקשבה אקטיבית
- צרו רב שיח
- הזמינו לקריאה מעמיקה
- הזמינו לחשיבה מטה קוגניטיבית
- הפכו את התלמידים לשואלים ולא רק למשיבים
- התמחו בפדגוגיה של שאילת שאלות
- הקפידו להשהות את התגובה ולשהות ברגעים
- השתמשו בשיקוף – חזרה על דברי הלומדים; ארגון מחדש והרחבה
- דאגו להכניס למעגל השיח האורייני את כל התלמידים
- תמכו במסוגלותם של התלמידים לקחת חלק פעיל בשיח האורייני
- השתמשו בשיח היפותטי
- טפלו במילות המפתח – קורפוס מילים

"לא ברור לי, אתה יכול להרחיב/להסביר?"
"מה דעתך על....?"
"תראה לי בסיפור על מה אתה מבסס את דברך".
"איך הגעת למסקנה הזו?"
"למה אתה חושב כך?"
"מה דעתך על מה ש.... אמר?"
"מי חושב אחרת מ... מי חושב בדומה ל...".
"מה דעתכם על מה ש.... אמר?"

הנגשה של השיח האורייני

- אל תחששו משתיקות ממושכות
- הגישו לתלמידים משוב נלהב ומעצים
- אפשרו לתלמידים זמן לחשוב – לא להאיץ את השיח
- תמכו בתוכן
- צרו דיון ממוקד - חזרה לטקסט וקריאה ממוקדת
- הסתייעו בשאלה מנחה
- חזרו לטקסט
- הציע שאלות מעלית

מדוע חשוב להתנסות בקריאה המלווה בעצירות מתודיות?

Modeling להתנהגויות קריאה

✓ מדגימים קריאה מנוטרת הבנה

✓ מדגימים 'חשיבה בקול'

✓ מדגימים קריאה מעמיקה

✓ מגבירים מודעות לפערים ולאיך
משלימים פערים

✓ מדגימים התמודדות עם פערים בטקסט

✓ מפתחים מיומנות ליצירת היסקים –
מבוססי טקסט ומבוססי ידע עולם

התנהגויות קריאה אלה
שאנו מתרגלים בהאזנה
ובדיבור יופנמו ויתורגמו
בהמשך לאסטרטגיות
קריאה.

קריאה דיאלוגית

הקראה בקול

Read-aloud

שיח אורייני מורחב

דעיכה

בחיתה

Fading

קריאת שיתופית
קריאה אוטונומית

Landing
קורפוס מילים
חקירת מילים

חקירת מילה

סמנטית

אורתוגרפית

פונולוגית

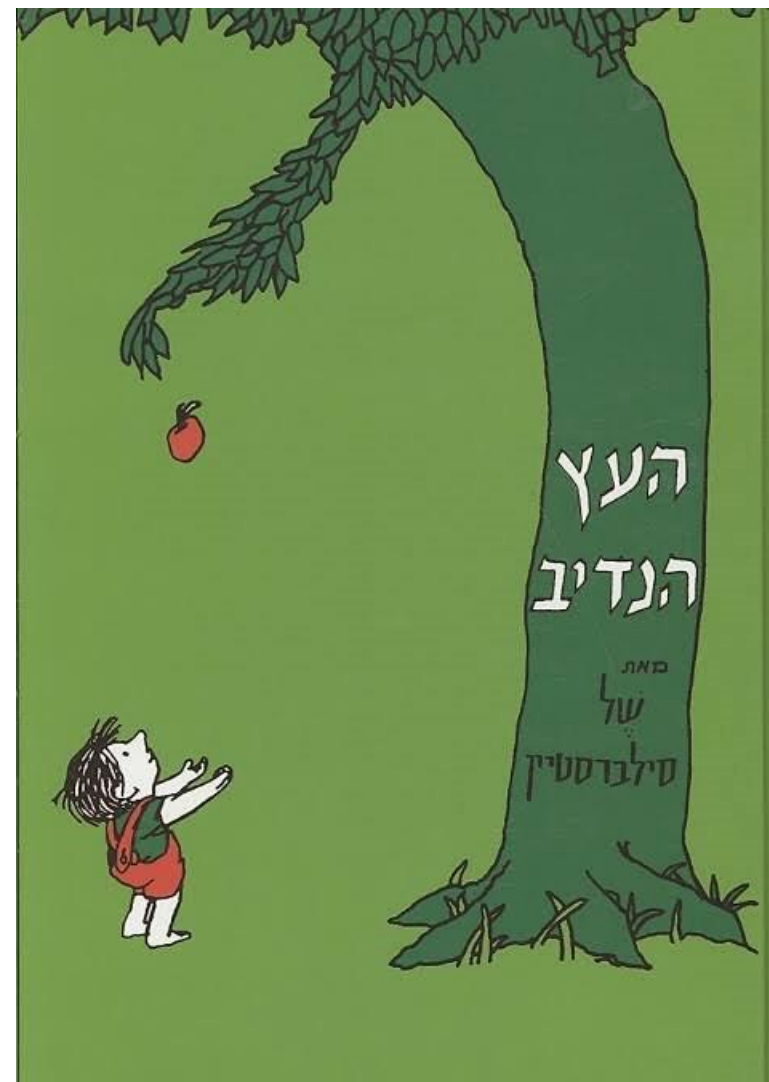
מורפולוגית

תהליך ההתערבות

קריאה דיאלוגית
שיח אורייני

חזרה לספר
קריאת שיתופית

קורפוס מילים
חקירת מילים

קריאה שיתופית

1. חזרה לספר ובחירת קטע לקריאה שיתופית.

2. קריאה חוזרת (הקראה/קריאה עצמאית/שיתופית).

3. זיהוי ותיאור ההתרחשות: שיחה בין העץ לילד

4. זיהוי הדיבור הישיר והאמצעים הרטוריים

5. סימון המבעים הדבורים

6. חלוקת תפקידים

7. קריאה בטנדו

8. החלפת תפקידים וקריאה חוזרת

ואז הילד בא יום אחד אל העץ
והעץ אמר: "בוא, ילד, בוא תטפס
על הגזע שלי, תתנדנד על הענפים
ותאכל תפוחים ותשחק בצל
ותהיה מאשר"

"אני יותר מדי גדול בשביל לטפס ולשחק"
אמר הילד. "אני רוצה לקנות דברים
ולעשות חיים. אני רוצה קצת כסף.
אתה יכול לתת לי קצת כסף?"
"אני מצטער", אמר העץ, "אבל אין לי כסף.
יש לי רק עלים ותפוחים.
קח את התפוחים שלי, ילד, תמכור אותם
בעיר. כך יהיה לך כסף
ותהיה מאשר"

שחב

יחיד

המספר שחב

צפרדי וקרפד

צפרדי וקרפד ביחד

ספר וצייר: ארנוולד לונל

צפרדי וקרפד
חברים

ספר וצייר: ארנוולד לונל

סדרת אה וקפה לקרא

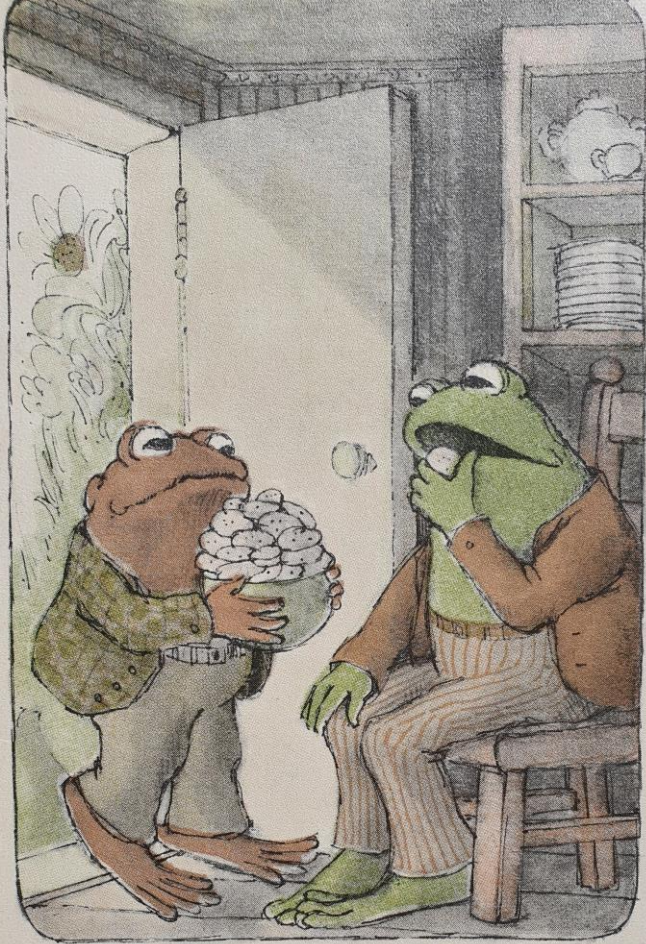
תהליך ההתערבות

קריאה דיאלוגית
שיח אורייני

חזרה לספר
קריאת שיתופית

קורפוס מילים
חקירת מילים

צפרדי אכל אחת מן העוגיות.
 "אלה העוגיות הכי טובות
 שאכלתי אי פעם!" אמר צפרדי.

עוגיות

קרפד אפה עוגיות.
 "לעוגיות האלה יש ריח נהדר",
 אמר קרפד.
 הוא אכל אחת מהן. "והטעם שלהן
 אפלו עוד יותר טוב", הוא אמר.
 קרפד רץ אל הבית של צפרדי.
 "צפרדי, צפרדי", הוא צעק,
 "בוא תטעם מן העוגיות
 האלה שעשיתי".

צפרדי וקרפד אכלו הרבה עוגיות,
אחת אחרי השניה.

"אתה יודע, קרפד", אמר צפרדי
עם פה מלא,

"אני חושב שכדאי שנפסיק לאכול.
עוד מעט תהיה לנו בחילה".

"אתה צודק", אמר קרפד.
"בוא נאכל עוד אחת אחרונה,
ואחר-כך נפסיק".

צפרדי וקרפד אכלו
עוד אחת אחרונה.
נשארו עוד הרבה
עוגיות בקערה.

"צפרדי", אמר קרפד,
"בוא נאכל עוד אחת אחרונה-אחרונה,
ואחר-כך נפסיק".

צפרדי וקרפד
אכלו עוד אחת אחרונה-אחרונה.

"כח רצון זה כשאתה נורא מתאמץ
לא לעשות משהו
שבפעם אתה כן רוצה לעשות",
אמר צפרדי.
"משהו כמו להתאמץ לא
לאכל את כל העוגיות האלה?"
שאל קרפד.
"בדיוק", אמר צפרדי.

"מכרחים להפסיק לאכל!" קרא קרפד,
ובאותו הזמן אכל עוד עוגיה.
"כן", אמר צפרדי,
ושלח את היד לעוד עוגיה,
"מה שאנחנו צריכים זה כח רצון".
"מה זה כח רצון?" שאל קרפד.

צפרדי קשר חתיכת חוט

מסביב לקופסה.

"הנה", הוא אמר.

עכשו לא נאכל יותר

שום עוגיה."

"אבל אנחנו יכולים לחתוך את החוט

ולפתח את הקופסה", אמר קרפד.

"זה נכון", אמר צפרדי.

צפרדי שם את העוגיות בתוך קופסה.

"הנה", הוא אמר.

"עכשו לא נאכל יותר

שום עוגיה."

"אבל אנחנו יכולים לפתח את הקופסה",

אמר קרפד.

"זה נכון", אמר צפרדי.

"אבל אנחנו יכולים לטפס

על הסלם

ולהוריד את הקופסה מן המדף

ולחתך את החוט

ולפתח את הקופסה",

אמר קרפד.

"זה נכון", אמר צפרדי.

צפרדי טפס על הסלם

והוריד את הקופסה

מן המדף הגבוה.

הוא חתך את החוט

ופתח את הקופסה.

צפרדי לקח סלם

הוא הניח את הקופסה על מדף גבוה.

"הנה", אמר צפרדי.

"עכשו לא נאכל יותר

שום עוגיה".

צפרדי הוציא את הקופסה החוצה.

הוא צעק בקול רם:

"הי, צפרים,

יש כאן עוגיות!"

מכל הכוונים הגיעו צפרים.

הן חטפו את כל העוגיות

במקורים שלהן ועפו להן.

"עכשו אין לנו יותר עוגיות",

אמר קרפד בעצב.

"אפלו לא אחת".

"כן", אמר צפרדי,

"אבל יש לנו המון-המון

כח רצון".

"אתה יכול לשמר את כלו לעצמך, צפרדי",

אמר קרפד.

"אני הולך עכשו הביתה

לאפות עוגה".

קַרְפֵּד צִפְרִדִּי המספר

קריאה שיתופית

תרגול קריאה חוזרת

הכנה לקראת הקריאה השיתופית –

○ זיהוי הדמויות

○ חלקות התפקידים

○ בחירת קטע לקריאה חוזרת שיתופית

○ זיהוי המבעים הדבורים והאמצעים הרטוריים של
הדיבור הישיר.

○ קריאה שיתופית

○ החלפת תפקידים וקריאה חוזרת

קורפוס המילים לחקירה, לתרגול ולאימון קריאה

צִפְרָדִי לְהִתְאַמֵּץ

קִרְפָּד קוֹפָסָה

עוֹגִיּוֹת סֵלָם

עוֹגִיָּה חוּט

בְּחִילָה לְפָתוֹחַ

נַפְסִיק גְּבוּהָ

מְכַרְחִים חֲטָפוֹ

כּוֹחַ עֶצֶב

רָצוֹן

מקריאה דיאלוגית לקריאה אוטונומית

אסטרטגית קריאה

מטרות:

פיתוח מיומנויות של קריאה מנוטרת

הבנה

ויסות הקריאה

איך?

פיזור מעצורים – התחשבות במבנה

הכוונה לניטור הבנה – הרהור!

Asking Questions

Good readers ask questions
to help them understand
what they read.

סטטוסקופ
"דופק"

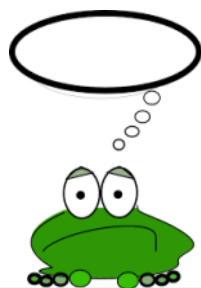

קוראים עצור!

הנהיר

מה הבנתי?

לא הבנתי! ☹️

1. קוראים שוב
2. קוראים בחלקים קטנים יותר
3. שואלים שאלות
4. מבררים משמעות של מילים ורעיונות

הבנתי! 😊

ממשיכים לקרוא

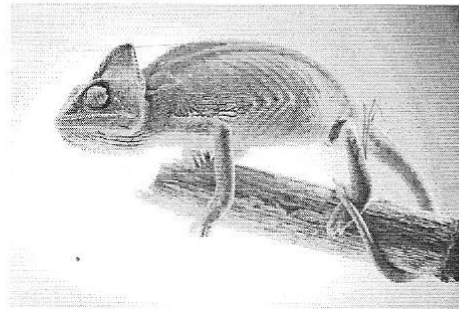
זנבות – מי צריך אותם בכלל?

מעובד לפי כתבתו של ד"ר אבי ארבל

מבחן 112

למה לבעלי חיים רבים יש זנב? בשביל מה צריך זנב?

בעלי חיים רבים משתמשים בזנב שלהם לתנועה. קופים
הקופצים מעץ לעץ משתמשים בזנבם כדי לכוון את קפיצתם.
ממש כמו נהג המשתמש בהגה כדי לכוון את המכונית. גם הזנב
של הציפורים משמש להן כמו הגה בזמן שהן עפות.

זיקית על ענף

יש קופים שזנבם משמש להם כמו
עוד יד או עוד רגל. הקופים האלה
יכולים להיתלות בזנבם על ענפים.
גם הזיקית משתמשת בזנב כאילו
הוא יד נוספת כשהיא מטפסת על
ענפים.

לטאות רבות משתמשות בזנב להגנה. כאשר בעל חיים אויב
תופס לטאה בזנבה, הזנב ניתק מגופה, והיא נמלטת ללא הזנב.
אך מה תעשה הלטאה בלי זנב? אל דאגה, בתוך זמן קצר הוא
יצמח בחזרה.

הזנב משמש לתנועה

הסבר

ה

הזנב משמש כמו יד
ורגל

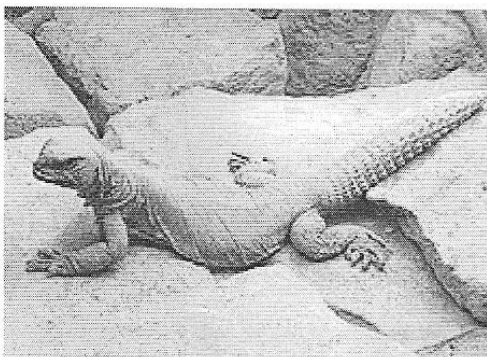
הסבר

כדור

הסבר

הזנב משמש להגנה

הזנב משמש ללחימה

לטאה בעלת זנב קוצני

לְטָאוֹת אַחֲרוֹת מְשַׁתְּמָשׁוֹת בַּזָּנָב
כְּמוֹ בְּכָלִי לְחִימָה. לְלְטָאוֹת הָאֵלֶּה
יֵשׁ זָנָב קוֹצָנִי. כַּאֲשֶׁר לְטָאָה
כְּזֹאת מוֹתֵקֶקֶת אוֹ נִתְפָּסֶת עַל יְדֵי
בַּעַל חַיִּים אוֹיֵב, הִיא מַכֶּה בּוֹ בַּזָּנָבָהּ,
וְהַמְּכֹחַת מְכַאיֵּבוֹת מְאֹד.

לְמָה עוֹד מְשַׁמֵּשׁ הַזָּנָב?

הזנב משמש לתקשורת

צבי במדבר

מֵת בָּרָר שֶׁבַּעֲלֵי חַיִּים רַבִּים
מְשַׁתְּמָשִׁים בַּזָּנָב לְשֵׁם תִּקְשׁוּרָתוֹ.
כַּאֲשֶׁר צָבִי נִתְקַל בַּבַּעַל חַיִּים
אוֹיֵב, הוּא מֵתַחִיל לְהִנִּיעַ אֶת זָנְבוֹ
בְּמַהֲירוֹת. בְּדֶרֶךְ זֶה הוּא מְזַהֵר
צִבָּאִים אַחֲרֵים מִפְּנֵי טוֹרָפִים.

כַּאֲשֶׁר כְּלָבִים מְתַרְגְּשִׁים, הֵם מְכַשְׁפָּשִׁים בַּזָּנָב. לְמַשָּׁל, כְּלָב
הַרְוָאָה אֶת בָּעָלָיו, מְכַשְׁפֵּשׁ בַּזָּנָבוֹ וּמַבִּטָּא בְּדֶרֶךְ זֶה אֶת שְׂמֻחָתוֹ
עַל הַמִּפְגֵּשׁ. כְּלָב שֶׁבָּעָלָיו כּוֹעֵס עָלָיו וְנוֹזֵף בּוֹ, מוֹרִיד אֶת זָנְבוֹ
וּמְקַפֵּל אוֹתוֹ.

